

Головне управління освіти і науки
Київської обласної державної адміністрації

Методична розробка виховної години:
«Твоє ім'я - твій вибір Тема: Твоє ім'я – твій вибір»

Автор:
Седова
Вікторія Валерівна

Васильків -2009

Тема: Твоє ім'я - твій вибір Тема: Твоє ім'я – твій вибір

Мета: Поглибити знання учнів про мову, зокрема про походження і творення імен у різних народів; про значення окремих імен; формувати навички самостійної роботи учнів; уміння узагальнювати, порівнювати; розвивати логічне мислення, пам'ять; виховувати почуття любові до рідної мови, повагу до мов народів світу.

Обладнання. Плакати з висловлюваннями видатних людей про мову, про красу і велич рідного слова; проектор, грамзапис, словники.

Учень: КАЗКА ПРО ІМЕНА

Наймення, поширені в різних народів,
До нашого люду дійшли крізь віки,
І носимо їх ми тепер залюбки.
В них сила і віра, і щастя, і врода,
Хоробрість і мужність, життя нагорода.
Аглая — прекрасна, Валерія — сильна,
Віталій — життєвий, а Ганна — граційна,
Кирило — господар, а Клара — ясна,
Галина — спокійна, Аза — міцна.
Найбільший Максим, і маленький Павло,
Наталія — рідна, і камінь — Петро.
Красиве ім'я Маргарита — перлина.
Оксана й Варвара — чужі, а Ірина...
Ірина — це мир, благородний — Євген,
А Костя — постійний, все чує Семен.
Олена — це світло, Лариса — це чайка,
Тамара — це пальма, а Марфа — хазяйка.

Вчитель: Імена, імена... Скільки їх у світі? Не злічити! Ми звикли до того, що кожна річ, явище, дія, жива істота мають назву. Людина має ще й власне ім'я. Багато жителів земної кулі мають однакові імена. Деякі імена зі спільною основою, а є одиничні і дуже оригінальні. Переконатись у цьому можна на прикладі великого колективу людей, зокрема школи, нашого села, вулиці. — Як же прийшли імена в нашу мову? Як вони змінювалися протягом свого існування?

Розповіді учнів:

1-й учень: В українців, білорусів, росіян є імена, імена по батькові і прізвища. І до цього всі вже звикли. А у більшості країн Заходу люди один одного звертаються на ім'я, незважаючи на вік чи посаду, і лише в офіційних випадках на прізвище.

2-й учень: У багатьох народів Сходу прізвищ немає, а тільки одне ім'я. До нього може входити і прізвисько, і характеристика людини, і визначення категорії людей, до яких певна особа належить (наприклад, хлопчик, юнак, дівчина, мати, батько), і назва роду, й імена родичів. У В'єтнамі і Бірмі ім'я людини змінюється протягом її життя кілька разів відповідно до усталеної традиції.

Історична довідка.

3-й учень: У різних народів дуже своєрідні імена та традиції, пов'язані з ними. Розділ лексикології, що вивчає власні імена, називається ономастологія або ономастика (гр. *onoma* — ім'я). У східних слов'ян у давні часи новонародженому давали лише ім'я: Ігор, Олег, Володимир, Владислав, Вячеслав, Мстислав, Мстислав, Ростислав, Ярослав, Богдан, Віра, Надія, Любов, Людмила.

Імена Ігор і Олег — скандинавського походження (одне — «воїнство», «сила»; друге — «священний»).

4-й учень: Чимало імен з'явилося на Русі із введенням християнства. Вони прийшли на Київську Русь через Візантію (Грецію). Недаремно християнство називали «грецькою вірою». З Візантії привезено списки узаконених релігією імен; у них зазначалося, в який день якого святого вшановувати (Аквілон, Ісаак, Садок, Пуд, Лука, Тарах...). Новонародженим дітям у цей день давали ім'я святого, якого вшановували, отже, про дітей піклуватимуться святі заступники. Одні імена прижилися, інші - загубилися з плином часу.

5-й учень: Давні жителі землі надзвичайно шанували диких звірів, тому назви багатьох хижаків стали іменами-талісманами. На Сході поширене ім'я Лев, у східних слов'ян — Вовк, Волк, у сербів — Вук, у поляків — Вільк. у німців — Вольф, у румунів — Лупул.

6-й учень: У народів Західної Європи та в інших країнах при хрещенні давали кілька імен. Французький письменник Мопассан мав імена Анрі Ренс Альєср Гі. В Іспанії люди теж мають по кілька імен і кілька прізвищ. Людина з одним прізвищем вважається незнатного роду.

7-й учень: У 20—30 роках, як віяння комуністичної епохи, з'явилися такі чудернацькі імена: Комунар, Комунара, Кінармія, Поема, Ідея, Епоха, Трактор, Гіпотенуза, Комбайн, Алтай, Казбек, Ревмира, Інтерна, Іскра, Май, Майя, Боротьба, Воля, Барикада, Енергія та інші. Звісно, що імена комуністичної епохи не прижилися на здоровому тілі українського народу.

8-й учень: Читання учнями вірша «На захист дітей».

Будь розумний, мудрий будь —

Не давай малцям

Отких імен смішних,

Як Протон та Атом.

... Як один оригінал,

Любитель газети,

Власним дітям підібрав:

Супутник і Ракета.

— Що ж означають імена, які давно стали нашими, рідними? З яких країн вони до нас потрапили?

Виступи учнів з поясненнями окремих імен.

Андрій (гр.) — «чоловік», «людина», «муж», «хоробрий»; Анрі, Андріян, Гандрей, Анджей.

Володимир — «володар світу», східнослов'янське.

Ганна — староеврейське — «благодать»; Ханна, Анна, Ана, Она. Іван — Йоханаан, давньоєврейське — «божий дар»; Джон, Ганс, Жан, Ян, Джованні, Юхан, Йоганн, Йон, Янка, Ованес, Ваню.

Ксенія (гр.) — Аксіпя, Оксана — «чужоземка», «гостя». (На плакаті ~ значення поданих нижче слів і виставка книг про значення імен): Лев — цар звірів, «могутній», «хоробрий»; Леонід — «син лева», з левиного роду; Лідія — лідіанка (з міста Лідії); Лариса — гр. місто Лариса («приємна», «чайка»); Марина — «морська»;

Марія — (євр.) — «гірка», «плачлива», «піднесена»; Михайло — (євр.) — «богоподібний», «божественний»; Микола — «переможець народів»; Олег — «священний»; Ольга — від імені Олег; Петро — «камінь»; Раїса — «покірна», «легка»; Роман — «римський», «римлянин»; Сава — «неволя», «полон»; Сергій — «високий», «шановний»; Тарас — «неспокійний», «бунтар»; Григорій — «батьорій».

(Читання прислів'їв та загадок, у яких є імена людей).

Прислів'я:

Як у поле — Анцю в боці коле,

Як до танцю — вже не коле Анцю.

У всякої Федори свої одговори.

Посидь, Уляно, бо ще рано.

Побили Хому за Яремину вину.

Вискочив, як Пилип з конопель.

Катерина та Дем'ян посварились за бур'ян.

Збагатів Кіндрат — забув, де брат.

Загадки:

Довга Настя простяглася,

Якби встала, то б неба дістала. (Дорога)

Що за Мартин дереться на тин? (Хміль)

Бігає Марушка у ста кожушках,

Як вітер повіє, то й спина замріє. (Курка)

Вікторина.

— Назвати без запинки 10 чоловічих імен (для дівчаток), 10 жіночих імен (для хлопчиків).

— Пригадати назви кінофільмів і літературних творів, у яких ужиті імена людей.

— Які є спільнокореневі чоловічі та жіночі імена?

— Пригадати прислів'я та приказки з людськими іменами.

— Назвати якнайбільше загадок, у яких є імена.

- Що означає ваше ім'я, імена ваших рідних?
- Як називаються люди з однаковими іменами?
- Назвати найбільше старовинних імен, що зустрічаються в Україні.

Підсумок уроку.